

**КОМЕНТАРИ КЪМ ОБЩЕСТВЕНА КОНСУЛТАЦИЯ ПРОЕКТ НА РЕШЕНИЕ ЗА ОДОБ
НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО**

Коментар	Автор
Становище на фондация "Тръст за социална алтернатива"Уважаеми колеги,Становището на Тръст за социална алтернатива е достъпно на интернет адрес: http://socialachievement.org/web/files/richeditor/dokumenti/TSA%20statement-26-04.pdfС уважение,Екип на ТСА	Мария Методи
Становище по Национална програма "Заедно в изкуствата и спорта"Национална програма „Заедно в изкуствата и спорта“Според програмата ръководители на клубове и групи могат да бъдат само специалисти в съответната област (в сферата на музикалното, танцовото и театралното изкуство или учители/треньори по вид спорт).Предлагам следното:Да се предостави възможност ръководители на групи да бъдат не само квалифицирани учители и треньори, но и медиатори, социални работници и учители, които нямат специалност в сферата на музикалното, танцовото и театралното изкуство или спорт . В „малките“ училища и отдалечените училища е много трудно да се намерят такива специалисти. Дори и да се намерят такива специалисти от общинския център едва ли биха са наели да идват до училищата за 2-3 часа седмично. В много отдалечени и „малки“ училища, общообразователните часовете от тези области се водят от учители „неспециалисти“, но това не означава, че учителите, които водят тези часове нямат съответните умения и не могат да привлекат вниманието на учениците, а напротив. Защо националната програма “Заедно в изкуството и спорта“ не даде възможност (при желание от страна на самото училище, разбира се) ръководители на групите да бъдат медиатори, социални работници и учители „неспециалисти в тези области ? В много случаи самите училища биха предпочели да наемат такива специалисти, защото те ще свършат по-добра работа по привличането на учениците и развитието на техните способности. Нека програмата да бъде значително по-отворена към възможностите и към местния контекст!Програмата насърчава единствено колективните спортове и изкустваДа се включат не само колективни спортове, а и индивидуални спортове, както и да се стимулира изобразителното и приложното изкуство!Проектът на програмата изисква за всяка група и клуб училището да разписва отделен формуляр. Това ще създаде излишно много административна работа. Не е ли по-добре документацията да бъде опростена и съответното училище да кандидатстват с един проект за всичките групи и отбори, които ще организира.	Светосл Георгиев

Становище по националните програми за развитие на образованието – 2022 година Становище по националните програми за развитие на образованието – 2022 година Правя предложение по Национална програма „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“, Модул 5) „Площадки за обучение по безопасност на движението по пътищата“ Според проекта на НП „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“, Модул 5 „Площадките за безопасност на движението по пътищата“, точка 9 Условия и ред за предоставяне на финансирането, подточка 9.5. Класирането се извършва по критерия „Брой деца“ – институциите се подреждат по области в низходящ ред според броя на децата и учениците, които се обучават в тях. След подредбата по този критерий се финансират проектните предложения до изчерпване на определените средства за съответната област. Според така предложените критерии „Брой деца“, определено създава предпоставка „малките училища“, където има смесени класове и училищата с една паралелка от клас под 100 бр. деца да не се класират, което прави модула неефективен Предлагам следното: Да се разработи нов формуляр за кандидатстване и класирането на проектните предложения се извършва в низходящ ред според получените при оценяването точки. Така ще се даде по-голям шанс да се класират „малките“ училища. Правя предложение по Национална програма „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“, Модул 2“ Подкрепа на целодневното обучение на учениците “ Според, проекта на НП „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда““ , Приложение № 3:, Точка 4: Бенефициенти Държавни и общински училища и ЦСОП от системата на предучилищното и училищното образование. Бенефициенти по модула не могат да бъдат държавни и общински училища и ЦСОП, получили финансиране по модула за начален или прогимназиален етап през последните три години – 2019, 2020 и 2021 г. Предлагам следното: Училищата и центровете, получили финансиране по модула през предходни години с проекти за начален етап, могат да кандидатстват с проекти само за прогимназиален етап, ако не са получили финансиране по модула за този етап. Училищата и центровете, получили финансиране по модула през предходни години с проекти за прогимназиален етап, могат да кандидатстват само за начален етап, ако не са получили финансиране по модула за този етап. Правя предложение по Национална програма „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“, Модул 4) „Библиотеките като образователна среда“ Според, проекта на НП „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“ , Приложение № 3:, Модул Г) „Библиотеките като образователна среда“ Предлагам следното: В училищата, където няма изграден библиотечен фонд, да се удвои бюджета от 1500 лева за закупуване на книги на 3000 лева, а в училищата, където има изградена училищна библиотека за обновяване на библиотечния фонд – 1500 лева	Светослава Георгиева
Възпитаване на децата в отговорно отношение към животните Подкрепям предложението за добавяне на часове за хуманно отношение към животните - дивите, уличните, селскостопанските. В страните от ЕС се вижда как все повече се обръща внимание на това. Покрепяме напълно становището на г-жа Хараланова, публикувано на по-долу. 14 април 2022 г. 14:31:19 ч.	Vladimir Nguen

устройстваОтносно коментара на Aziti за закупуване "по принуда" от родители на устройства за 1:1 - по правило училището осигурява устройствата за децата и за учителите. Много училища са получили устройства от Министерството. Дори и някъде да е имало молба за покупка на устройства към родителите, те са собственост на детето, т.е. на семейството, а не на училището.	Силвия Дечева
Програмиране в свободен часНадявам се всички служители, които са изготвили програмите, да имат поне елементарни познания по праграмиране, както и моделиране на бази данни, защото данните от горните програми могат и един ден ще се използват като база за създаване на изкуствен интелект и/или за поправка на грешки в образователния процес.Едно малко показно, не само за освободените и самоосвободили се физически и/или духом от часКой липсва в час - ученик и или учител Защо липсва от час - предвидима или непредвидима причина Кой и как замества в час - проформа или работа по утвърден учебен план Как се наваксва часа - от учителя, от ученика, не се наваксваПроваленият час като свободен или мини-час - поради лирическо отклонение, поради зрелище, поради извънредна организационна ситуация, итнПрисъствен свободен час за ученика - ходил вече на частен урок, ще ходи на частен урок, ще си учи сам вкъщи и/или с онлайн подкрепа, поради липси не може да следва мисълта на учителя, поради липса на предварителна самоподготовка за конкретния урок не може да участва в час, прокрастинирали ученици итнГорните размишления за свободен час могат да се допълня с още реалности от училищната среда днес, за да се създаде например един ERM модел. Извлечената информация може да се представи на обществеността в адекватна форма така, че да е разпознаваемо в кой случай, кой механизъм по национална или друга програма или дори по план трябва да се задейства, за да се предотврати навреме или във времето отклонения от плана. Или с други думи казано, да се създаде малко ред за проследяване на дейностите и от родителите като сранични лица, които не врят и кипят в училищното ежедневие, а се борят с последствия. А що се отнася до модела 1:1, моля да планирате също средства да възстановяване на хилядарката на родителите, заплатили организирано устройствата "по принуда".	Елисавета Новакова

Становище за модел 1:1

Уважаеми г-н Министър, През изминалите три години моделът "1:1 (устройство за всеки ученик)" се развива успешно в цялата страна, заедно с подкрепата на Министерството на образованието и науката. В рамките на тези три години броят на работещите по него паралелки нарастна на 150 в 50 училища. Възможността, която получиха училищата, е да развият иновация, стартирала от самата система и то в условията на COVID-19. При "1:1 (устройство за всеки ученик)" всеки ученик и учител имат свое електронно устройство и свързан към него персонален профил. Моделът разглежда използването на дигиталните технологии като ресурс и платформа, а не като самоцел. "1:1" предполага, че учителите и учениците имат достъп до цялото съдържание, което интернет предлага (или друг набор от съдържание), което е съвместно с развиваната от МОН политика за достъп и създаване на дигитално учебно съдържание. Благодарение на успешното въвеждане на този модел, в момента над 500 учители преподават и над 2000 ученици учат по най-съвременни и иновативни начини. А най-важното е, че за учениците учебният процес е интересен и предизвикателен, защото използват иновациите за обучение и придобиват знания и умения в средното образование, които се търсят на пазара на труда. С уважение: Ангел Георгиев

Ангел
Георгиев

Становище за реализиране на Национална програма модел 1:1ДО: АКАД. НИКОЛАЙ ДЕНКОВМИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА КОПИЕ ДО:Г-ЖА МАРИЯ ГАЙДАРОВАЗАМЕСТИНИК МИНИСТЪР Г-Н ИВАН МОДЕВНАЧАЛНИК НА КАБИНЕТА НА МИНИСТЪРА

Уважаеми г-н Министър, През изминалите три години моделът "1:1 (устройство за всеки ученик)" се развива успешно в цялата страна, заедно с подкрепата на Министерството на образованието и науката. В рамките на тези три години броят на работещите по него паралелки нарастна на 150 в 50 училища. Възможността, която получиха училищата, е да развият иновация, стартирала от самата система и то в условията на COVID-19. При "1:1 (устройство за всеки ученик)" всеки ученик и учител имат свое електронно устройство и свързан към него персонален профил. Моделът разглежда използването на дигиталните технологии като ресурс и платформа, а не като самоцел. "1:1" предполага, че учителите и учениците имат достъп до цялото съдържание, което интернет предлага (или друг набор от съдържание), което е съвместно с развиваната от МОН политика за достъп и създаване на дигитално учебно съдържание. Благодарение на успешното въвеждане на този модел, в момента над 500 учители преподават и над 2000 ученици учат по най-съвременни и иновативни начини. А най-важното е, че за учениците учебният процес е интересен и предизвикателен, защото използват иновациите за обучение и придобиват знания и умения в средното образование, които се търсят на пазара на труда. Уважаеми г-н Министър, Изразяваме силната си подкрепа за въвеждане на "Модела 1:1 (устройство за всеки ученик)" в националните програми на Министерство на образованието и науката, и превръщането му в стандарт в българското образование. Благодарение на проекто-базираното обучение, което моделът предлага, ученици и учители изграждат умения на XXI век и прилагат най-добрите световни практики от образователния сектор у нас. Ето защо считаме, че евентуална подкрепа от страна на Министерството във внедряването на модела ще допринесе за повдигането на нивото на цялата образователна система. Училищата заявяват готовност да продължат да развиват модела и той да се превърне в стандарт. За целта е необходима подкрепа в три направления: подходящи и сигурни устройства, квалификация на преподавателите и общност от съмишленици. Ето защо предлагаме да се обособи подходяща целева програма за училищата, които са готови да прилагат и развиват модела 1:1, или моделът да се включи в някои от настоящите национални програми за внедряване на иновации и развиване на дигитални умения, като им се осигурят устройства, средства за обучения и подготовка за прилагане на модела. Реализирането на модела 1:1 в по-голям мащаб е историческа възможност за повишаване нивото на иновациите в българското средно образование, смисленото използване на технологиите в образователния процес и подобряване на дигиталните умения на ученици и учители. С уважение: Вихра Ерамян, Директор на ЕГ „Иван Вазов“ д-р Катерина Василева, Директор на ОУ „Екзарх Антим I“ д-р Маргарита Бозова, Директор на ОУ „Яне Сандански“ инж. Людмила Ганчева Директор на ПГ по хранителни технологии и техника Елена Кисьова, Директор на СУ „Черноризец Храбър“ Ирина Чолакова, Директор на ОУ „Димитър Талев“ д-р Ирена Душкова, Директор на СУ „Св. Паисий Хилендарски“ Таня Николова, Директор на СУ „Св.Св. Кирил и Методий“ Тинка Балабанова, Директор на ОУ „Стоян Михайловски“ Гергана Аврамова, Директор на СУ „Христо Г. Данов“

ПГ ХТТ

Проектно базирано обучение за успешни децаКато родител на гимназисти изразявам силната си подкрепа за въвеждане на "Модела 1:1" в националните програми на МОН и превръщането му в стандарт в българското образование. Благодарение на проектно базираното обучение, което моделът предлага, учениците изграждат умения на XXI-ви век. Конфуций казва: "Ще чуя и ще забравя, ще видя и ще запомня, ще направя и ще разбера". Тази иновация ще създаде разбиращи и мотивирани да посещават училище деца. Вярвам, че подкрепата от страна на Министерството във внедряването на модела ще допринесе за повдигането на нивото на цялата образователна система.	Силвия Дечева
Възпитаване на децата в отговорно отношение към животните Страната ни има проблем с бездомните животни, ЗЗЖ е добър закон, но не се познава и не се спазва, безконтролно развъждане, изоставяне, отглеждане в лоши условия, на къса верига, без подслон ,хранене от време на време и без прясна вода, особено по селата. Жестокости спрямо животните до садизъм и то понякога от деца, тровене, пребиване, увреждане на очите, прострелване , прегазване и т.н. Има случаи, когато животните, улични или диви се нуждаят от човешка помощ , как да се постъпи, откъде се търси помощ и други такива въпроси. В училище могат да се отделят няколко часа за това. Може за всеки клас да се отдели един от часовете на класа и да се говори по тези проблеми, доброволците от НПО с радост ще се отзоват. Децата трябва да се възпитават в отговорно отношение към животните, осигуряване на добри условия на живот, ветеринарни грижи, предпазване от нежелано поколение и изоставяне, популяризиране на осиновяванията от приюти, кастрацията, еднакво отношение към породисти и непородисти, спазване на закона и правилата, оказване на помощ при нужда	Таня Харала
Право на участие в националните програми на МОНВъв връзка с приети изменения в Закона за вероизповеданията от 2021г., духовните училища се финансират с постановление на Министерски съвет и от същата година са изключени от участие в националните програми на МОН.Моля, да бъде взето под внимание, че служителите и учениците в Духовно училище Софийска духовна семинария „Св. Иван Рилски“ следва да се ползват със същите права, както останалите и да им бъде осигурен достъп до кандидатстване в националните програми и по-конкретно в НП „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“ и „Отново заедно“!В тази връзка се надяваме да бъде преразгледан обхвата на програмите и семинарията да се добави към правоимащите да участват!	Даниел Лесичк

Към онез с кесиятаЕдно дете, което се нуждае от подкрепа, за да се развива нормално според възрастта си, потребностите си и потенциала си за развитие към дата X, ни най-малко се интересува, КОЙ плаща на персонала. Опитайте се да обясните на едно дете, че точно тези разходите са включени в основната заплата на У, в бонуса, идват по проект по национална или европейска програма, заплащат се от частен дарител, неправителствена организация, фондация или просто някой подарява времето си и уменията си безвъзмездно. Опитайте се да обясните на едно дете, че другата година няма да получи подкрепа, защото липсва финансиране и някой е спрял кранчето. Опитайте се да обясните на едно дете, че може би догодина, ако се образува група или учителят не се е отказал, може би пак ще получи подкрепа, но може и да не получи. Моля да премислите система с проектното финансиране. Разбирам, че си търсите причинаТА, за да раздадете някакви си пари и това раздаване да не изглежда безпричинно в очите на възрастните. Но в една сфера, в която децата не могат да дефинират сами своите потребности и крайни цели, не могат сами да организират учебния си процес, не мога сами да се организират в групи, а тези функции се приемат от възрастни - родители, настойници, педагози, държавни служители, много често дефинициите са непълни и минават покрай реалността. А когато липсва желание и умение да се дефинират обективно потребностите на децата, то онез с кесията, трябва да преосмислят дейността си и да погледнат отново дефиницията по учебник за проект. Началната точка в образованието има своите корени в миналото, а след края на проекта може да останат повече неразрешени проблеми от разрешени. Може би трябва да се концентрирате на корените и да спестите за в бъдеще на децата предвидими негативи.

Елисавета
Новакова

Социалната нотка в образователния процесИскам да Ви обърна внимание на финансирания с европейски средства проект Desire и разработените по него материали за безвъзмездно ползване на тема социално предприемачество.

Според мен все един служител в образователната система, който по някакъв начин е обвързан с проекти, финансирани с национални и или европейски средства, би било да има елементарни познания по темата и да може да прави някаква логични връзки между едното и другото. От мониторинга във времето може би Ви е направило впечатление, че има тенденции при предлагането на проекти обвързани с училище, преподавател, екип и участващи ученици във времето. Голяма част от децата в страната никога не са били включени или не са се включили да участват по какъвто и да е проект, национален или европейски. Защо ли?! С други думи едни и същи лица имат или нямат достъп до програми по съвсем обективни причини. Какви са тези причини?! За да подсигурите достъп за участие на всички деца до програми според нуждите, потребностите и интересите им към даден момент би било възможно да въведете квота за външни лица. Тоест деца от други училища да могат да се включват в групи към чуждо училище. Ограничирането на сборни групи по интереси за напреднали е дори належащо, за да се гарантира адекватна среда, отговарящи на потенциала за развитие на детето. При регламентирането на заплащането на участие на "чуждо" дете може да се почерпи чуждестранен опит. Някъде в Европа, ако родителите на дете не желаят то да бъде записано по район, е нужно да се напише писмена докладна, защо не им "харесва" училището по район. Ако училището по район не може да подсигури нужното, да предложи адекватна алтернатива и да откликне на очакванията на родителите, тогава едната общината плаща таксата за държавно образование на детето към другата община. Това е един много добър механизъм за саморегулиране и осигуряване на качествено образование, дори и в малките населени места. С други думи едното училище плаща таксата за участие на другото училище и си "спестява" задоволяването на обучителните потребности на едно дете, поради невъзможност да гарантира нужната среда за развитие.

Елисавета
Новакова

Конституционна жалба?!В някои европейски страни в рамките на педагогическото образование е предвидено бъдещите учители да изучават конституционно право и да имат развити практически умения да пишат конституционни жалби. Колко процента от служителите изготвили Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030) и представените Националните програми днес и в миналото имат такива познания и умения?! След като дълги години наблюдавам какво се случва в образователната система, смятам че една от причините за незадоволителното качество на и липсата на равен достъп до качествено образование въпреки милионите и милирдите, които се инвестират от парите на българските и европейските данъкоплатци, е непознаването и липсата на защита на основните права на гражданите. в частност на учениците в страна по конституция от страна на длъжностните лица в образователната система. Последното може да доведе от своя страна до неразбирателство и изострено отношение между групите с преференция по програма и забравените групи на същото или друго място. С националните програми Ви може вместо да задълбочавате тези конфликтни точки, чрез анализите да откривате проблемите във формалното, неформалното и информалното образование, както и да балансирате така, че всяко дете, без значение къде живее, да има достъп не само да някакво си образование, а до качествено формално образование.Какви развити компетентности по конституционно право, в частност писане на конституционна жалба, имат директорите на училища и детски градини, както и персоналът, който подготвя документацията по програма?! Ако липсват такива познания, моля кадрите да бъдат обучени, преди да им бъде възложена задачата да разработват проекти по национални програми за деца и ученици.	Елисавета Новакова
Наратология и феноменологияПрепоръчвам на всички, които искат да развиват образованиеТО на/за трети лица, да придобият елементарни познания по наратология и феноменология. Сравнете разказите на различни участници в образователната система на живото преживяване на едно и също нещо! Открийте общото и различното! До колко са постигнати целите и КОЙ на какво ниво подменя целите и изкривява резултатите?	Елисавета Новакова